

בתי המשפט

א 064275/97		בית משפט השלום תל אביב-יפו	
28/01/02		כב' השופטת ד"ר דפנה אבניאלי	
		בפני:	

בענין: 1. לחמניה טריה בע"מ
2. שמעון סלומון
3. אושרת סלומון
ע"י עו"ד שאול קוטלר
נגד
התובעים

הנתבע
בנק דיסקונט בע"מ
ע"י עו"ד יגאל שפירא

תביעה כספית.

החלטהפתיח:

1. התובעים הגישו תביעה כספית לתשלום סך של 632,805 ₪ נגד הנתבע. ...מדובר בתביעה סבוכה ולכן הגיעו ב"כ הצדדים להסכמה דיונית, כי תחילה תידון שאלת החבות ואילו שאלת הנזק תידון בשלב מאוחר יותר, אם יהא צורך בכך (עמ' 11 לפרוטוקול מיום 6.2.00). בהתאם להסכמה זו ציין ב"כ התובעים בסיכומיו, כי הוא שומר על זכותו לתקן את חוות הדעת של המומחה מטעמם, לאחר שתוכרע שאלת החבות.

החלטתי תתייחס, אפוא, רק לעילות אשר בהסתמך עליהן הוגשה התביעה.

העובדות:

2. התובעת 1 ניהלה חשבון בסניף גבעת הרצל בת"א של הנתבע, החל משנת 1989. התובע 2 היה בעל שליטה ומנהל בתובעת 1 בזמנים הרלבנטיים לתביעה, וכן ניהל חשבון פרטי אצל הנתבע. הנתבעת 3 היא בתו של הנתבע 2.

התובעים דורשים לחייב את הנתבע בתשלום סך של 632,805 ₪ בהסתמך על שלוש טענות עיקריות:

- א. התניית שירות (המשך מתן אשראי) בשירות (פתיחת תוכניות חסכון ורכישת קרנות נאמנות).
- ב. חיוב התובעים לרכוש תוכניות חסכון וקרנות נאמנות במימון הנתבע, תוך ניגוד עניינים מצד הנתבע..
- ג. חישוב ריבית שלא לפי מספר הימים המדויק בשנה.

3. הנתבע טען שלוש טענות הגנה מצידו:

- א. רכישת תוכניות החסכון וקרנות הנאמנות נעשתה על פי בקשתו המפורשת של התובע מסי 2, שפעל בשמם של כל התובעים.
- ב. ההלוואה ניתנה לתובעים במסגרת מבצע מיוחד ובתנאים מועדפים..
- ג. חלה התיישנות על חלק מהתביעה, המתייחס לתקופה שלפני יום 9.7.90.

התניית שירות בשירות

גרסת התובעים

4. התובע 2 העיד, כי בתחילת דצמבר 1993 זומן לשיחה במשרדו של מנהל הסניף, מר עובדיה הראל (להלן: "התובע" ו"עובדיה"). במהלך שיחה זו שאל אותו עובדיה לגבי מצב חשבונה של לחמניה טריה בע"מ (להלן: "לחמניה" או "החברה") ואז אמר:

"יש לי פתרון בשבילך, אתה (ולא לחמניה) תיקח הלוואה של 500,000 ₪ לצורך קניית קרנות נאמנות של בנק דיסקונט ואני אעזוב אותך בשקט."

(סעיף 11 לתצהיר עדותו של התובע 2).

לדברי התובע, עובדיה טען באוזניו כי קו האשראי שניתן לחברה גדול מהבטחונות המצויים ברשותה, ולכן על התובעים להסכים ליטול את ההלוואה ולרכוש באמצעותה את הקרנות שהוצעו להם, כדי שאלה תשמשנה כבטחון לקו האשראי.

לדבריו, עובדיה הוסיף ואמר לו:

"תן לי תשובה מהר, אחרת אחזיר ללחמניה שיקים."

(סעיף 14 לתצהיר)..

5. במהלך חקירתו הנגדית העיד התובע, כי קיבל יחד עם בתו אושרת (התובעת 3), הלוואה בסך 500,000 ₪ לרכישת קרנות הנאמנות, מבלי שהם נדרשו לתת בטחונות או ערבויות להלוואה זו. לדבריו נאמר להם ע"י עובדיה, כי הקרנות תשמשנה כבטוחה לחברה (עמ' 16). התובע ציין, כי מדובר בהלוואה שהיתה אמורה להתחדש כל שישה חודשים, ובפועל אף התחדשה שלוש פעמים (סעיף 21 לתצהיר)..

6. בשלב מאוחר יותר, שוב לגרסת התובע, הוברר כי שווי הקרנות ירד ואז צצה לה לראשונה דרישה מצידו של עובדיה, כי התובעים ימציאו בטחונות לסילוק ההלוואה. עובדיה שב והתריע בפני התובע, כי אם לא יוסדרו הבטחונות הוא יחזיר שיקים של החברה.
לדברי התובע:

"פרץ ריב קשה ביני לבינו, ולאור זאת, מכרתי הכל, שילמתי מה שהיה צריך, והחשבונות נסגרו. לצורך כך פדיתי קרן תגמולים שהיתה לי מצבא קבע, בסך של כ- 500,000 ₪, והוריתי למכור הכל ולסגור ההלוואה. כמו כן נאלצתי למכור נכסים נוספים".
(סעיף 26 לתצהיר).

7. במהלך חקירתו הנגדית ציין התובע, כי עורכי-דינו יעצו לו שלא לשלם את סכום החוב ולתבוע את הבנק, אך הוא העדיף לשלם את סכום החוב תחילה - ולאחר מכן להגיש תביעה (עמ' 17 שי 22).
ב"כ התובעים מבהיר בסיכומיו, כי טענות התובעים מתייחסות לשתי קרנות נאמנות בלבד, שנרכשו במימון הנתבע, ולא לכל הקרנות שנרכשו בתקופה הרלבנטית ע"י התובעים או מי מהם..

8. בנוגע לתוכניות החסכון, התובע העיד בקצרה בתצהיר עדותו הראשית, כי בכל פעם שעמד על הפרק נושא הגדלת האשראי או דיון במצב האשראי של החברה, הוא נדרש לפתוח תוכניות חסכון. לדבריו, כל התוכניות נפתחו בחשבונות הפרטיים ולא בחשבונה של החברה, ומרביתן מומנו מתוך אשראי שהבנק העמיד, במישרין או בעקיפין, לחשבונה של החברה (סעיף 27 לתצהיר).

גרסת הנתבע

9. מטעם הנתבע העידו פקיד האשראי, שמעון שמעון, ומנהל הסעיף עובדיה. ב"כ התובעים מציין בסיכומיו, כי עדותו של עובדיה בבית המשפט היתה "מאכזבת" ו"מעורפלת", וכי איבדה מהאופי הלוחמני שאפיין את תצהיר עדותו הראשית.

גרסתו של עובדיה בתצהיר העדות הראשית היתה, כי לא לחץ על התובע לקחת הלוואה או לקבל אשראי, לא הציע לתובע לקנות קרנות נאמנות כבטוחה לחוב אחר, וכל דבריו של התובע בנידון הם שקר (סעיף 4 לתצהיר).

10. במהלך חקירתו הנגדית הירבה עובדיה לטעון, כי נסיבות מתן הלוואה ורכישת הקרנות אינן זכורות לו (עמ' 26-27). כאשר נדרש להשיב באופן מפורש, אם הציע לתובע הלוואה לצורך רכישת קרנות הנאמנות השיב עובדיה:

"אני לא זוכר שאני הצעתי לו, וממי הוא ביקש ואיך זה הגיע אלי." (עמ' 26 שי 25).

11. כאשר נשאל עובדיה אם הזהיר את התובע, כי יחזיר שיקים של החברה אם החשבון לא יוסדר, השיב כי הדבר אינו זכור לו (עמ' 29 שי 5)..

עובדיה זכר ואישר, כי באותה עת ניתנו הלוואות ללקוחות של הבנק בסך 500,000 ₪ - שנחשב אז סכום גדול - רק על פי אישור ואישור מנהלת האיזור (עמ' 27 שי 3 ואילך). בפועל, כך לדברי עובדיה, הלוואות בסדר גודל כזה ניתנו ללקוחות בודדים בלבד, מאחר שהמדיניות שלו היתה שלא לעודד זאת (עמ' 29 שי 1).

12. כאשר נשאל עובדיה, אם בשלב מסוים לחץ על התובע להפקיד בטחונות לסילוק ההלוואה השיב:

"כששווי הקרן יורדת [צ"ל "יורד"] יכול להיות שביקשתי ביטחון. יכול להיות שאני ביקשתי או מישהו מהפקידים. במקרה הזה אני לא זוכר מה נעשה." (עמ' 29 שי 9)

לדבריו, התובע אכן שילם את מלוא חובו לנתבע ועבר לבנק לאומי, אך עשה כן לאחר שטען בפניו, כי קיבל שם אשראי גדול יותר (עמ' 28 שי 9)..

13. עד ההגנה הנוסף, מר שמעון שמעון, העיד כי לא היתה לו סמכות לאשר מתן אשראי ללקוחות, ונדרש לשם כך אישורו של מנהל הסניף או של המנהלה (עמ' 22 שי 2).

העד זכר כי ניתנה לתובע הלוואה בסך 500,000 ₪, בחודש דצמבר 1993, וטען כי בסך הכל ניתנו הלוואות מסוג זה לשלושה לקוחות בסניף, במסגרת מבצע מיוחד של הבנק, כאשר סכומן של שתי ההלוואות הנוספות היה קטן מהסכום שניתן לתובע (עמ' 22 שי 16 ואילך). העד אמנם טען, כי הבנק לא שיווק את ההלוואות באופן יזום מצידו, אך אישר כי פקידי הבנק היו אמורים לנסות לגייס לקוחות חדשים, או לשכנע לקוחות ותיקים "להגדיל את הפסיבה באמצעות פתיחת תוכנית חסכון, קופות גמל וגם ניירות ערך וקרנות נאמנות של הבנק בתנאים מועדפים" (עמ' 23 שי 16)..

14. מר שמעון ציין, כי זכור לו שלקראת סוף שנת 1993 פנה אליו התובע וביקש הלוואה ע"ס 500,000 ₪, לצורך רכישת קרנות נאמנות, ואף פתח חשבון משותף על שמו ועל שם בתו אשרת, אשר בו ניתנה לו ההלוואה (סעיפים 11,12 לתצהיר). במהלך חקירתו הנגדית אישר העד, כי אמר לתובע שניתן לקבל את הלוואה בריבית מועדפת, במסגרת מבצע שיווק הבנק, רק לצורך רכישת קרנות נאמנות של הבנק (עמ' 24 שי 4).

סיכום ביניים:

15. מאחר שמר שמעון שימש כפקיד אשראי והיה מופקד על הטיפול בעניינים טכניים בסניף בלבד, אין ספק כי פנייתו של התובע אליו לצורך הסדרת ההלוואה נעשתה לאחר שפרטיה כבר סוכמו עם הגורמים שהוסמכו לאשרה - קרי, מנהל הסניף או מנהלת הבנק. כזכור, התובעים טוענים כי הנתבע דרש

מהם לפתוח את תוכניות החסכון ולרכוש את קרנות הנאמנות כתנאי להמשך מתן אשראי לחברה, ובכך הפר את הוראות סעיף 7 (א) לחוק הבנקאות "שירות ללקוח" תשמ"א – 1981.
לפיכך יש לבחון עתה אם עלה בידיהם לבסס טענה זו.

התניית שירות בשירות:

16. ב"כ התובעים סקר בסיכומיו את ההלכות הנוגעות להתניית שירות בשירות, תוך שהוא מצייין כי על בית המשפט לחפש ראיות נסיבתיות, אשר מהן ניתן יהיה להסיק כי מדובר בהתנייה. ב"כ התובעים היפנה, בין היתר, לדבריו של כב' השופט אנגלרד בע"א 6505/97 בוני התיכון בע"מ נ' בנק הפועלים בע"מ, פ"ד נג (1) 577, 586 שם נאמר:

"... לענין התניית שירות, די ביצירת אווירה של לחץ סמוי המופעל על הלקוח. אווירה מעין זו, כדי שלא תישאר עניין של תחושה אישית, חייבת להתבסס על נסיבות חיצוניות המעידות על קיומה."

17. אין ספק כי ב"כ התובעים היה ער לכך, שטענתם של התובעים בדבר התניית שירות בשירות נשענת בעיקרה על עדותו של התובע, אך בסיכומיו טען, כי עובדיה לא יכול היה לאשר או להכחיש את טענות התובעים במהלך חקירתו הנגדית, ולכן גרסתו של התובע לא נסתרה.
כמובן שגרסה זו, העומדת אל מול גרסת מנהל הנתבע, טעונה חיזוק ראייתי כלשהו.
ב"כ התובעים סבור, כי חיזוק זה ניתן למצוא בראיות חיצוניות או נסיבתיות נוספות, וכן בעדותו של המומחה מטעם התובעים, כפי שיפורט להלן.

18. ב"כ הנתבע טוען, כי פרט לאמירה הכללית של התובע, בסעיף 27 לתצהירו, אין במסכת הראיות ובעדויות שהובאו מטעם התובעים, דבר המעיד על התניית שירות בשירות מצד הנתבע.
בהסתמך על ההלכה שנקבעה בע"א 5307/91 משב"ט בע"מ נ' הבנק הבינלאומי הראשון, פ"ד מט (5) 53, טוען ב"כ הנתבע, כי על מנת להוכיח פעולה של התניית שירות בשירות יש להוכיח שלושה יסודות מצטברים: התניית מתן שירות בקניית שירות אחר, העדר קשר עסקי סביר בין שני השירותים, וגרס נזק ללקוח בעטייה של אותה התנייה. לדבריו, הוכח באמצעות חקירתו הנגדית של המומחה מטעם התובעים, מר ליאור חברון, כי הגדלת האשראי לחברה נעשתה ללא קשר למועדי פתיחת תוכניות החסכון (עמ' 8). כמו כן, עדי ההגנה העידו כי התובע היה זה שפנה אליהם בבקשה למתן החלוואה. לפיכך סבור ב"כ הנתבע, כי לא נתקיים בענייננו אפילו התנאי הראשון מתוך השלושה.

19. התניית שירות בשירות אינה מחייבת כי השירות המותנה יינתן בו זמנית עם השירות החדש, הנדרש על ידי הבנק. בע"א 7424/96 בנק המזרחי בע"מ נ' גרציאני בע"מ, פ"ד נד (2) 145, 155 (להלן: "פרשת גרציאני") נאמר ע"י כב' השופטת ביניש, כי קיומה של התנייה מבוסס על שני רכיבים: ראשית, כי הבנק התנה מתן שירות כלשהו בקניית שירות אחר ושנית, היעדר קשר עסקי סביר בין השירות המבוקש לבין קיום התנאי.

לפיכך, גם אם אין התאמה בין מועד פתיחת תוכניות החסכון לבין המשך העמדת האשראי לחברה, כטענת ב"כ הנתבע, אין בכך כדי להעיד על העדר התנייה.

השאלה צריכה להיות, האם נדרשו התובעים מלכתחילה לפתוח את תוכניות החסכון ולרכוש את קרנות הנאמנות, כתנאי להמשך מתן אשראי לחברה.

בענין בוני התיכון בע"מ ציין כבי השופט אנגלרד, כי המשך מתן אשראי ללקוח אינו שירות ספציפי, חד פעמי, שכן "לפנינו טענה הנוגעת לשירות רצוף, מתמשך ומשתנה, המותנה, כביכול, בנטילת שירות יחיד וממוקד" (עמ' 587). יש לבחון איפוא אם התקיימה ההתנייה לאורך תקופת זמן.

20. סבורה אני, כי לא עלה בידי הנתבע לסתור את גרסתו העובדתית של התובע, כי פתיחת תוכניות החסכון ורכישת הקרנות נדרשה על ידי עובדיה כתנאי למשך העמדת קו האשראי לחברה. לא נסתרה. אמנם, תוכניות החסכון לא מומנו מחשבונה של החברה, כפי שמציין ב"כ הנתבע בסיכומיו, אך הטענה היתה והינה, כי הן נרכשו על פי דרישה מפורשת של מנהל סניף הנתבע. כך גם רכישת קרנות הנאמנות. המומחה מטעם התובעים ציין בחוות דעתו, כי כל תוכניות החסכון (למעט אחת), מומנו ע"י הגדלת משיכות היתר שהעמיד הבנק לרשות החברה. חלק מתוכניות החסכון מומנו באמצעות העברות מחשבונו הפרטי של התובע 2 לחשבונה של החברה. המומחה העיד, כי כתוצאה מכך נגרם לתובעים נזק כלכלי, המתבטא בפער שבין שיעור הריבית החריגה לבין התשואה שהניבו תוכניות החסכון (עמ' 5-6 לפרוטוקול), וכי לא היה כל הגיון כלכלי בעשיית פעולות אלה ע"י התובעים.

21. ב"כ הנתבעים טען אמנם בסיכומיו, כי העובדה שתוכניות החסכון נפתחו על שם בנותיו ונכדיו של התובע מעידה, כי היה לתובע אינטרס כלכלי בפתיחתן, אך מדובר בטענה בעלמא, שלא הוכחה ולכן אין לקבלה.

תביעתה של החברה

22. ב"כ הנתבע גורס, כי למקרא העדויות וסיכומי ב"כ התובעים, אין ספק כי לחברה אין כל עילת תביעה כנגד הנתבע. לדבריו, למרות אי-הבהירות שנמסכה תחילה בתביעתם של התובעים, לגבי מעורבותה של החברה באירועים נושא התביעה, אין כיום עוד מחלוקת, כי לא נפתחה כל תוכנית חסכון בחשבון העסקי של החברה, ומעולם לא הועברו כספים מחשבונה של החברה לתוכניות החסכון. לחיזוק טענה זו מפנה ב"כ הנתבע לדבריו של המומחה, מר ליאור חברון (עמ' 5-6 לפרוטוקול)..

23. ב"כ התובעים מאשר, כי תוכניות החסכון לא נפתחו בחשבונה של החברה, אך טוען כי הדבר אינו אפשרי, משום שניתן לפתוח תוכניות חסכון רק בחשבונו של יחיד. מאחר שגרסת החברה היתה לאורך כל הדרך, כי למרות שתוכניות החסכון לא נפתחו על שמה, הן מומנו באמצעות משיכות יתר מחשבונה, אני קובעת כי לחברה יש בהחלט עילת תביעה ישירה, בכל הנוגע לתוכניות החסכון – עד כמה שיוכח כי מומנו באמצעות משיכות יתר מחשבונה.

24. בנוגע לקרנות הנאמנות - ב"כ התובעים לא טוען, כי קרנות הנאמנות נרכשו באמצעות כספים של החברה, או נרשמו על שמה, אלא טוען כי נרכשו במימון מלא של הנתבע, באמצעות הלואה בסך 500,000 ₪.

מדובר בהלוואה שניתנה באמצעות חשבון, שנפתח במיוחד לשם כך על שמם של התובעים 2-3 (סעיף 16 לתצהירו של התובע).

25. ב"כ הנתבע טוען, כי החברה אינה יכולה לבוא בטענה כלשהי כלפי הבנק, הנובעת מהעמדת הלוואה לתובעים 2-3, וההפסד שנגרם להם כתוצאה מכך.

ב"כ התובעים לא התייחס לטענה זו בסיכומי תשובתו, ונראה כי לא עשה כן מאחר שהיא מוצדקת. לפיכך, אני מקבלת את הטענה, כי אין לחברה (התובעת מס' 1) כל עילת תביעה כלפי הנתבע בנוגע לרכישת קרנות הנאמנות.

תביעתה של התובעת 3

26. ב"כ הנתבע מוסיף וטוען, כי לתובעת 3 לא נגרם כל נזק בגין האירועים הסובבים את טענת התניית שירות בשירות, ולכן דינה להידחות.

אכן, התובעת 3 עצמה ציינה בתצהיר עדותה הראשית, כי לא היתה מעורבת באירועים נושא התביעה, למעט העובדה שנדרשה לחתום כערבה להלוואה (סעיפים 2-3 לתצהיר). לפיכך אני דוחה גם את תביעתה של התובעת 3..

סיכום ביניים

27. אני קובעת, כי יש לקבל את תביעתה של החברה בנוגע לטענת התניית שירות בשירות, ככל שהיא מתייחסת לרכישת תוכניות החסכון. כמו כן, יש לקבל את תביעתו של התובע 2 בנוגע לטענת התניית שירות בשירות, ככל שהיא מתייחסת לרכישת קרנות הנאמנות.

מימון באמצעות הבנק

28. ב"כ התובעים טוען, כי לבנק היה ענין בפעילותן של קרנות הנאמנות שלו, ולכן עודד את רכישתן באמצעות הלוואה, שניתנה לתובעים בריבית מועדפת. לדבריו, בעשותו כן פעל הנתבע תוך ניגוד ענייניים מהותי וחמור, ומבלי שהעמיד את התובעים על הסיכון הכרוך ברכישת הקרנות.

29. ב"כ הנתבע משיב על טענה זו באומרו, כי ההלוואה ניתנה על פי בקשתו של התובע 2, ושימשה במלואה לרכישת קרנות הנאמנות, על פי בחירתו. לדבריו, מדובר באיש עסקים מנוסה, שהיה פעיל בשוק ההון והחליט לרכוש את קרנות הנאמנות משיקולי הוא. עוד נאמר, כי טענתו של התובע, לפיה נדרש לרכוש את קרנות הנאמנות כתנאי להמשך מתן האשראי היא טענה בעלמא, מאחר שלא הובאה ראיה המעידה כי מצב האשראי של החברה שונה בעקבות אותה רכישה.

30. בסיכומי תשובתו מציין ב"כ התובעים, כי הוא דבק בטענתו בדבר יעוץ ושידול פסולים, שהניעו את התובעים לרכוש את קרנות הנאמנות.

31. מר סלומון העיד כי קיבל יחד עם בתו (התובעת 3) הלוואה לרכישת קרנות הנאמנות. לדבריו:

"לא שאלו אותנו אם לקנות או לא ולא ראינו את הסכום. לא הפקדנו שום סכום לצורך רכישת קרנות הנאמנות. הבטוחה להלוואה שניתנה היו הקרנות שנקנו. לא הבאנו בטוחות אחרות ולא דרשו מאתנו."
(עמ' 16 ש' 4)

32. לאור המסקנה אליה הגעתי, כי רכישת קרנות הנאמנות נעשתה כתוצאה מלחץ שהופעל על התובע 2 באמצעות מנהל הסניף עובדיה, ומאחר שאין מחלוקת כי ההלוואה בסך 500,00 ₪ שימשה במלואה לרכישת אותן קרנות - אין ספק כי מדובר בפעולה פסולה. מסקנה זו מתחזקת לאור העובדה, שהתובע 2 לא נדרש להמציא בטחונות כלשהם להבטחת החזר ההלוואה, למרות שהיה מדובר בהלוואה חריגה, שלא אושרה לכל אחד.

33. אינני סבורה כי במקרה שלנו מדובר ביעוץ שניתן לתובע 2, אולם מדובר בפעולה שבוצעה תוך הפרה של חובת הנאמנות החלה על הבנק כלפי התובע. כפי שנאמר בפרשת גרציאני הנ"ל, הוראת סעיף 7 לחוק הבנקאות, האוסרת על התניית שירות בשירות, נותנת ביטוי לחובת הנאמנות ונגזרת ממנה, שכן הפסיקה פירשה את מערכת היחסים שבין בנק ללקוחו כמערכת המטילה על הבנק חובת נאמנות (שם, בעמ' 161).

מאחר שהגעתי למסקנה כי בנוגע לרכישת קופות הנאמנות קמה לתובע 2 בלבד עילת תביעה, הרי הקביעה ביחס להפרת חובת הנאמנות של הבנק, המתבטאת בחיובו של התובע 2 ליטול הלוואה לצורך רכישת קרנות הנאמנות, מתייחסת לתובע זה בלבד.

חישוב ריבית לפי 360 יום

34. טענתם האחרונה של התובעים היא, כי הנתבע חישב את הריבית לפי 360 ימים, ולא לפי מספר הימים המדויק בכל שנה.

ב"כ התובעים מפנה למספר פסקי-דין, שבהם כבר נקבע כי מדובר בפעולה פסולה. התובעים אף הגישו את חוות דעתו של המומחה מר חברון, להוכחת הנזק שנגרם להם, לטענתם, עקב חישוב הריבית לפי 360 ימים - אך שאלת הנזקים אינה עומדת כרגע להכרעה, עקב ההסכמה הדיונית שהושגה בין ב"כ הצדדים.

35. ב"כ הנתבע טוען, כי מעיון בחוות דעתו של מר חברון עולה, כי הטענה בדבר אופן חישוב הריבית מתייחסת רק לחשבונה של החברה, ולכן אין מקום לקבלה בהתייחס לתובעים האחרים.

36. הלכה פסוקה היא, כי שיטת חישוב הריבית לפי 360 יום היא שיטה פסולה. ראה, ע"א 7948/96 בנק הפועלים נ"י מוסכי צומת גהה בע"מ, דינים עליון כרך נה, 141.

מאחר שאין מחלוקת, כי בחשבונה של החברה נקט הנתבע בשיטת החישוב האמורה, אני מקבלת את הטענה ככל שהיא מתייחסת לתובעת 1, ודוחה אותה בהתייחס לתובעים 2-3.

התיישנות

37. הנתבע טוען, כזכור, כי חלה התיישנות על כל האירועים שהתרחשו לפני 9.7.90, מאחר שהתביעה הוגשה בתאריך 9.7.97.

38. ב"כ התובעים מאשר בסיכומיו, כי חלק מתוכניות החסכון נפתחו בתקופה שעליה חלה התיישנות, אך טוען כי מדובר בהפקדות חודשיות, שחלקן נעשו לאחר מועד זה, ולכן לא חלה עליהן התיישנות.

ב"כ התובעים מוסיף וטוען, כי מקום שנטענת טענת התניית שירות בשירות וכפיית פתיחת תוכניות חסכון, יש למנות את המועד רק החל מהמועד בו נפרעו תוכניות החסכון. לבסוף טוען ב"כ התובעים, כי לגבי חישוב הריבית לפי 360 יום, יש למנות את תחילת תקופת ההתיישנות רק מהמועד שבו נודע ללקוח על אופן החישוב.

39. תחילתה של תקופת ההתיישנות בתביעה מסוגה של התביעה דין, אינה נמנית במועדים הנזכרים על ידי ב"כ התובעים בסיכומיו, אלא מהמועד שבו "נולדה" עילת התביעה לתובעים.

בע"א 2167/94 בנק למסחר נ"י שטרן, פ"ד נ (5) 216, 218 נקבע, כי במקרה של תרמית או הונאה, כמשמעותה בסעיף 7 לחוק ההתיישנות, או התיישנות שלא מדעת, כמשמעותה בסעיף 8 לחוק, תחל תקופת ההתיישנות מיום שנודע על כך לתובע – אך על התובע לפרט מתי נודעה לו התרמית או ההונאה.

בעניינינו, לא פירטו התובעים מתי נודעו להם העובדות הרלבנטיות לתביעתם, ולכן יש להחיל על התביעה את תקופת ההתיישנות הרגילה.

לפיכך אני קובעת כי התביעה התיישנה, בכל הנוגע לאירועים שאירעו לפני 9.7.90.

ב"כ הצדדים יודיעו, לאחר שילמדו את תוכנה של ההחלטה, כיצד הם מבקשים להמשיך בהליכים בתיק זה.

ניתנה והודעה היום

בנוכחות ב"כ התובעים עו"ד

בנוכחות ב"כ הנתבע עו"ד

ד"ר דפנה אבניאלי, שופטת

החלטה

ב"כ הצדדים מוזמנים לשימוע ההחלטה בתאריך 27/1/02 בשעה 09:00.

המזכירות תזמן את הצדדים..

ניתנה היום ג' בשבט, תשס"ב (16 בינואר 2002) בהעדר הצדדים.

ד"ר דפנה אבניאלי, שופטת

נוסח זה כפוף לשינויי עריכה וניסוח